

Výroční zpráva za rok 2012

Občanské sdružení PANT

I. Poslání a cíle

Občanské sdružení PANT bylo založeno na ustavující členské schůzi dne 26. 7. 2009. Registrace sdružení na Ministerstvu vnitra byla provedena dne 20. 8. 2007 pod č.j. VS/1-1/68471/07-R s přiřazením IČO 22667393.

Naším základním cílem je působit v oblasti rozvíjení a podpory informovanosti veřejnosti, vzdělávání a osvěty, dokumentární a publicistické tvorby, podporovat zachování a rozvoj kulturního dědictví v českém, středoevropském a evropském regionu.

Formy činnosti sdružení

Svých cílů sdružení dosahuje veřejně prospěšnými aktivitami, zejména:

- realizací projektů, které dokumentují a prezentují změny a vývoj kulturních hodnot ve společnosti, proměny životního prostředí, souvislosti ve společnosti, život a osudy jednotlivců, komunit, organizací i společností v českém, středoevropském i evropském kontextu, v minulosti i současnosti. Tyto projekty jsou realizovány zejména v podobě dokumentární a publicistické tvorby;
- realizací vzdělávacích programů pro širokou veřejnost a všechny věkové kategorie;
- publikační činností;
- realizací multimediálních, televizních, filmových projektů a jejich distribucí prostřednictvím vhodných prostředků a způsobů;
- podporou a realizací projektů v rámci partnerství veřejného, soukromého a neziskového sektoru;
- vlastní ekonomickou činností v souladu s neziskovým charakterem sdružení.

II. Organizace sdružení

A. Členská schůze

Jedná se o nejvyšší orgán sdružení, který mimo jiné schvaluje stanovy a jeho změny, volí výbor, schvaluje rozpočet, určuje koncepci činnosti a jeho cíle, přijímá nové členy a rozhoduje o zániku sdružení

B. Výbor

Je výkonným a řídicím orgánem sdružení. Rozhoduje o všech záležitostech, pokud nejsou v kompetenci členské schůze. Volí předsedu sdružení, kontroluje jeho činnost, jakož i případných dalších pracovníků sdružení

C. Předseda

Řídí činnost sdružení a je jeho statutárním zástupcem.

Předsedou sdružení byl dne 4. 9. 2007 členy výboru zvolen Petr Pánek, na podzim roku 2010 byl v této funkci potvrzen.

Počet členů sdružení byl v roce 2012 rozšířen o čtyři, dva členové z důvodů časové zaneprázdněnosti na členství rezignovali. Sdružení mělo k 31. 12. 2012 celkem jedenáct členů. Zaměstnance na plný pracovní úvazek sdružení nemá, pro realizaci konkrétních grantových projektů sdružení využívá některé své členy a spolupracovníky v rámci DPČ a DPP. S naším občanským sdružením úzce spolupracuje řada odborníků (historici, politologové, pedagogové, mediální pracovníci) bez nároků na honorář.

III. Činnost v roce 2012

V roce 2012 jsme výrazně rozšířili aktivity sdružení, a tak hodnotíme rok 2012 jako nejúspěšnější v historii sdružení. Občanské sdružení pokračovalo v realizaci ročního projektu MODERNÍ DĚJINY PRO UČITELE z evropských fondů. Projekt byl ukončen a řádně uzavřen. Výsledky roční práce jsme shrnuli v knižní publikaci.

V tomto roce jsme zahájili tříletý projekt MODERNÍ DĚJINY DO ŠKOL s působností ve všech krajích ČR mimo Prahu. Navíc jsme také zahájili tříletý mezinárodní projekt Visegrádského fondu - Dějiny sousedů.

V průběhu celého roku jsme pokračovali v budování a rozšiřování vzdělávacího portálu Moderní dějiny, jehož sledovanost prudce rostla. Významnou událostí roku byla technologická a vizuální modernizace portálu, který nabízí mnohem více možností a výrazně jednodušší cestu k praktickým a potřebným materiálům.

Finanční podpora v rámci projektů napomohla zintenzivnit aktivity sdružení. Významným přínosem roku 2012 bylo navázání spolupráce s celou řadou významných odborných historických a politologických pracovišť.

Přehled a anotace nejvýznamnějších aktivit

leden

Vzdělávací seminář pro pedagogy Železná opona

Občanské sdružení PANT uspořádalo další seminář pro pedagogy, který byl součástí projektu Moderní dějiny pro učitele. Tentokrát jsme se věnovali fenoménu hranice rozdělující svobodný a nesvobodný svět. Téměř třicet učitelů přehledným a poutavým způsobem získalo zásadní informace k dané problematice a také mnoho námětů a příkladů, jak o tomto tématu učit. Pedagogové si rovněž odnesli DVD s připravenými a prezentovanými výukovými materiály. Seminář byl součástí projektu s názvem „Moderní dějiny pro učitele, atraktivně a inspirativně“.

Zahájení tříletého projektu Moderní dějiny do škol z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost ESF.

Je zaměřen na pracovníky škol a školských zařízení celé ČR (mimo Prahu) a jeho náplní jsou moderní formy výuky historie 20. století. Základním záměrem projektu je zvýšit kvalitu a efektivitu počátečního vzdělávání žáků a pedagogů ZŠ a SŠ v oblasti témat národních dějin 20. století v mezinárodním kontextu ve školním dějepise i příbuzných společenskovedních předmětech. Cílem je také představit moderní metody výuky soudobých dějin.

Projekt zahrnuje tyto dílčí aktivity:

Tvorba výukových materiálů
Cyklus seminářů k tvorbě metodických materiálů a jejich využití ve výuce
Putovní výstavy
Film a dějiny
Studentská konference
Studentská minikonference
Příběh 20. století
Konference škol Moderních dějin
Webová antologie pramenů

únor

Výstava Razem / przeciwko sobie. Rok 1968 w Czechoslowacji i Polsce. Vernisáž ve Varšavě a začátek putování po polských školách, ve spolupráci s Institutem národní paměti (IPN) ve Varšavě a Českým centrem ve Varšavě. Výstava je tvořena souborem deseti výstavních panelů k událostem dramatického roku 1968 v ČSSR a PLR. Výstava je od listopadu 2011 postupně instalována v českých školách, od února 2012 také v Polsku. Během osmi měsíců s výstavou aktivně pracovalo 3 500 žáků z třiceti českých a polských škol.

Vzdělávací seminář pro pedagogy Romové v Československu

Další seminář pro pedagogy v rámci projektu Moderní dějiny pro učitele. Byl věnován životu a dějinám Romů v Československu ve 20. století. Více než dvacet zúčastněných učitelů získalo zásadní informace k dané problematice a také náměty a příklady, jak o tomto tématu učit.

Studentská konference Druhá kultura v ČSSR.

Pod názvem Druhá kultura v Československu se na Gymnáziu Olgy Havlové v Ostravě-Porubě konala již tradiční studentská konference. Letos probíhala v rámci projektu Moderní dějiny do škol. V průběhu kulturního večera vystoupili: Divadlo Na tahu, The Plastic People of the Universe, studentské divadlo GOH

březen

Portál Moderní dějiny se stal partnerem Týdne Charty 77.

V měsíci březnu v rámci Týdne Charty 77 vyhlásil portál Moderní dějiny.cz a pořadatelé Týdne Charty 77 literární soutěž pro studenty středních a vysokých škol. Zadání znělo: Podepsal/a bys Chartu 77? Proč ano, proč ne? Texty hodnotila odborná porota, kterou tvořili novinářka a překladatelka Petruška Šustrová, redaktorka Moderních dějin.cz Svatava Kučíková a spisovatel Ivan Binar. Přečetli téměř dvě stovky příspěvků žáků základních škol, středoškoláků i vysokoškoláků a posuzovali obsah, přínos do společenské diskuse a stylistickou úroveň soutěžních prací. Výsledky literární soutěže byly slavnostně vyhlášeny 9. května 2012 v Knihovně Václava Havla za účasti signatářů Charty 77. Autoři vítězných prací obdrželi dotykový tablet.

Třídenní vzdělávací exkurze pro učitele do Berlína a Postupimi.

Pro učitele z Moravskoslezského kraje jsme uspořádali třídenní vzdělávací exkurzi do Berlína a Postupimi. Navštívili jsme společně významná historická místa, památníky a také zcela nové muzeální expozice vztahující se k zásadním událostem německých a evropských dějin

20. století. Kromě poznatků a prožitků získali učitelé metodický manuál pro přípravu vlastní dějepisné exkurze. Učitelé získali praktické rady, jak zorganizovat a tematicky připravit dějepisnou exkurzi na významná místa dějinné paměti pro své žáky. Exkurze se zúčastnilo přes čtyřicet učitelů z Moravskoslezského kraje.

duben

V Jihlavě a Brně se uskutečnily **první motivační semináře** zahajující vzdělávání učitelů v rámci tříletého grantového projektu z OP VK „Moderní dějiny do škol“.

Vysoká účast a zájem učitelů nás příjemně překvapily a potvrdily, že nabídka vzdělávacích aktivit našeho projektu učitele opravdu zaujala a otevřela prostor pro tříletou spolupráci.

Dvoudenní vzdělávací exkurze pro učitele do Prahy a Památníku Vojna u Příbrami.

Pro učitele z Moravskoslezského kraje jsme uspořádali dvoudenní vzdělávací exkurzi do Prahy a Památníku Vojna u Příbrami. Navštívili jsme historická místa, památníky a také muzeální expozice vztahující se k významným událostem národních dějin 20. století. Kromě poznatků a prožitků učitelé získali metodický manuál pro přípravu vlastní dějepisné exkurze.

květen

Spustili jsme modernizovanou verzi portálu Moderní dějiny.cz

Oproti dosavadní podobě portálu se v jeho nové verzi změnila celková grafika a částečně také celková struktura. Nové Moderní dějiny.cz jsou přehlednější a uživatelsky přívětivější. Naším cílem bylo nabídnout snadnou dostupnost celého obsahu. Nový portál vám nabízí mnohem více možností a výrazně jednodušší cestu k praktickým a potřebným materiálům.

Představení aktivit Občanského sdružení PANT na konferenci učitelů dějepisu Ruska pořádané Centrem Andreje Sacharova v Moskvě.

Přijali jsme pozvání na konferenci učitelů dějepisu Ruska a Kazachstánu pořádanou Centrem Andreje Sacharova v Moskvě. Setkali jsme se rovněž se zástupci dalších institucí (Memorial, Muzeum Gulagu), s nimiž jsme projednávali konkrétní podobu mezinárodní spolupráce. Tato studijní a pracovní cesta se uskutečnila díky podpoře Českého centra v Moskvě. Hlavním posláním bylo představení výukových aktivit Občanského sdružení PANT ruským partnerům. Součástí naší návštěvy byla rovněž veřejná prezentace našich vzdělávacích aktivit a portálu na půdě Českého centra v prostorách Velvyslanectví ČR v Moskvě. V dalších dnech jsme úspěšně jednali o spolupráci s dalšími partnery v Muzeu Gulagu v Moskvě a se zástupci nevládní organizace Memorial.

Vzdělávací exkurze pro učitele po stopách předválečného československého opevnění a bojů II. světové války do Darkoviček a Hrabyně

Učitele Moravskoslezského kraje jsme vyvezli historickým autobusem na jednodenní vzdělávací exkurzi po stopách předválečného československého opevnění a bojů II. světové války na Ostravsku. Navštívili jsme historická místa, památníky a také nové muzeální expozice vztahující se k významným událostem Ostravské operace či výstavbě československého předválečného opevnění. Kromě poznatků a prožitků si učitelé přivezli metodický manuál pro přípravu vlastní dějepisné exkurze.

červen

V Ostravě a Frýdku–Místku se uskutečnily další **semináře pro učitele: Charta 77 a disent v Československu** (Petr Blažek), **Politické procesy v Československu** (Jiří Pernes)

Vydáváme dvousetstránkovou **publikaci Moderní dějiny** pro učitele, která shrnuje ukončený roční grantový projekt OP VK.

Vydáváme multimediální vzdělávací DVD Sami proti zlu - sedm filmů o osudech statečných.

Filmové dokumenty „Sami proti zlu“ představují výrazné osobnosti moravskoslezského regionu, které se ve vypjatých časech našich a světových moderních dějin dokázaly postavit na stranu humanismu a demokracie proti totalitarismu a teroru. V sedmi svědectvích se můžete setkat s Ludškem Eliášem, vězněm několika nacistických koncentračních táborů a účastníkem pochodu smrti, s páterem Stanislavem Lekavým, vězněm komunistických lágrů a tajně vysvěceným knězem, Vasilem Cokou, vězněm sovětských gulagů a válečným hrdinou od Dukly, chartistou Tomášem Hradílkem, Zdeňkem Růžičkou, politickým vězněm a horníkem uranových dolů, a in memoriam také s Jaromírem Šavrdou, spisovatelem a disidentem, na kterého vzpomínala manželka Dolores a Jiří Gruntorád. Na pochodeň č. 2 Jana Zajíce vzpomínají jeho sourozenci Jaroslav a Marta. Dokumenty jsou svým rozsahem, šíří tématu a celkovým konceptem připraveny jako praktická pomůcka pro výuku moderních dějin na ZŠ a SŠ.

červenec

Zahajujeme realizaci tříletého projektu International Visegrad Fund v rámci Strategic Grants Program Projekt Dějiny sousedů – Visegrádské země ve vzájemných pohledech a perspektivách

Partnery jsou Institut paměti národa ve Varšavě, Historický ústav Slovenské akademie věd a Asociace maďarských učitelů dějepisu. Cílem je spolupráce mezinárodního týmu a vytvoření moderních, atraktivních a snadno dostupných materiálů k výuce dějin 20. století zemí V4, zahrnující rovněž pohled z „druhé strany“ hranice, tj. „perspektivu sousedů“ pro konkrétní historický fenomén či děj. V rámci projektu vznikly čtyřjazyčné rubriky portálu Moderní dějiny, které jsou výrazně rozšiřovány a získávají podobu národních webových mutací. Vyvrcholením projektů byla mezinárodní setkání metodiků zemí z Česka, Maďarska, Polska a Slovenska. V pracovních dílnách byly prezentovány výsledky mezinárodních projektů, učitelé ze zahraničí diskutovali o stavu výuky „dějin sousedů“ ve svých zemích. Důležitým výsledkem bylo navázání kontaktů pro realizaci výměnných pobytů studentů. Pro účastníky jsme připravili čtyřjazyčné DVD s výukovými materiály, které vznikly v průběhu obou projektů. Od roku 2012 připravuje tým vytvořený ze zástupců Občanského sdružení PANT, partnerských a spolupracujících institucí čtyřjazyčnou sadu materiálů pro výuku dějin sousedů 20. století věnujících se vybraným údobím s důrazem na jejich společné a rozdílné rysy a zejména na různé pohledy z různých stran hranice. Vznikne soubor moderních metodických materiálů k dějinám zemí V4 ve 20. století s akcentováním přeshraničního pohledu a využitím metodických zkušeností a národních specifik.

září

Vernisáž výstavy Pavel Tigríd: slovy proti totalitám na Jazykovém gymnáziu Pavla Tigrída v Ostravě.

Výstava mapuje životní osudy Pavla Tigrída, jeho hlavní ideje a literární dílo. Vznikla v rámci projektu „Moderní dějiny do škol“ a je vytvořena jako interaktivní vzdělávací pomůcka. Výstava v následujících týdnech zahájila putování po 60 školách v České republice.

říjen

Setkání čtyřiceti českých a polských studentů ve Varšavě a Ostravě.

V rámci projektu Česko–polského fóra jsme pod záštitou českého velvyslance v Polsku Jana Sechtra připravili dvě studentské výměny. Dvacet českých a dvacet polských studentů se zúčastnilo třídního setkání nejprve ve Varšavě a poté v Ostravě. Setkání bylo spojeno s poznáváním historie a míst paměti. Nebývale pozitivní ohlas nás přesvědčil o smysluplnosti výměnného setkání. Tato aktivita pomáhá překonávat nedorozumění, předsudky a odsudky. V následujících letech hodláme ve výměnách pokračovat.

listopad

Metodické semináře pro učitele v Jihlavě, Zlíně, Ostravě a Šumperku lektorované ředitelem slovenského Pedagogického ústavu doc. Viliamem Kratochvílem v rámci projektu Moderní dějiny do škol.

Minikonference v Uherském Hradišti a Chomutově

Osobnosti neoficiálního folkového sdružení ze 70. let Šafrán se sešly v Uherském Hradišti. Na studentské minikonferenci vystoupili: Petr Lutka, Dagmar Voňková, Vladimír Merta, Jaroslav Hutka a Vlasta Třešňák. V listopadu se konala také druhá minikonference v Chomutově. Tématem byly osudy undergroundové komunity v Chomutově a na Nové Vísce v době normalizace. Jako pamětníci vystoupili Dana Němcová a Petr Placák.

prosinec

Pátým laureátem Ceny Jaromíra Šavrdy se stal přeživší holokaustu, herec, moderátor a publicista Luděk Eliáš.

V knihovně samizdatové a exilové literatury Libri prohibiti proběhlo 29. listopadu 2012 předání Ceny Jaromíra Šavrdy za svědectví o totalitě panu Lud'kovi Eliášovi. Převzal ji z rukou členů výboru udělujícího tuto cenu, jimiž jsou Dana Němcová, Jiří Gruntorád, Tomáš Hradílek, Václav Malý a Petr Pánek. Ocenění dosud byli: Antonín Huvar, Eva Vláhová, Václav Havel a František Zahrádka.

V. ročník konference I mlčení je lež

Letošní konference a didaktický seminář „I mlčení je lež - Paměť a paměti. Zapomínání a vzpomínání ve školním dějepise“ se konala v Ústí na Labem. Občanské sdružení PANT a Katedra historie FF UJEP tak propojily své tradiční akce. Obsahy jednotlivých přednášek a panelů se skládaly z odborných příspěvků z oblastí historie, dalších společenských oborů, didaktiky dějepisu a školní praxe. V sekci „Paměť živě“ jsme se setkali s významnými postavami českého veřejného života. V rámci setkání proběhla prezentace aktivit a dosavadních výstupů projektu Občanského sdružení PANT Moderní dějiny do škol. Představeny byly také další obdobné projekty.

Kolekce filmů Sami proti zlu zvítězila v kategorii Člověk a společnost na 38. ročníku mezinárodního filmového festivalu **Ekofilm**. Snímky Holocaust Lud'ka Eliáše a Jan Zajíc – Pochodeň č. 2, zvítězily v kategorii Člověk a společnost .

Vydáváme další multimediální vzdělávací DVD s názvem Dějiny na vlastní kůži.

Ve spolupráci se studenty oboru audiovizuální tvorba ze Slezské univerzity v Opavě jsme vytvořili nové multimediální vzdělávací DVD: Dějiny na vlastní kůži. Tato výuková pomůcka obsahuje 5 filmových dokumentů zachycujících svědectví výrazných osobností, do jejichž

životů významně zasáhly dějinné události 20. století. Snímky vycházejí vstříc požadavkům kladeným na užití ve výuce, jejich stopáž nepřekračuje 15 minut, mohou se proto stát východiskem pro práci ve třídě ve zbývající části vyučovací hodiny. DVD dále zahrnují studie historiků, metodické materiály pro práci s filmem, výukové prezentace a dobové prameny.

IV. Hospodaření

Občanské sdružení PANT účtuje v režimu podvojného účetnictví. To zpracovává externí účetní. Údaje jsou zaokrouhleny na tisíce.

Příjmy: 5,614.000,- Kč

112.000,- Kč	Sponzorské dary občanské
5,434.000,- Kč	Provozní dotace celkem (dotace MŠMT, grantové projekty ESF, grant Česko-polského fóra, grant IVF)
65.000,- Kč	Příjmy z vlastní činnosti
3 000,- Kč	Úroky

Výdaje: 6,304.000,- Kč

3,157.000,- Kč	Spotřeba materiálu a služeb
2,918.000,- Kč	Osobní náklady
229.000,- Kč	Ostatní náklady

Všechny výdaje jsou oprávněnými náklady přímo spojenými se zde ve zprávě uvedenou činností sdružení.

V. Závěr

Děkujeme touto cestou všem, kteří nám pomohli finančně, radou a zejména těm, kteří se zapojili do realizace projektů sdružení bez nároků na honorář. Velice se těšíme na další spolupráci v roce 2013.

Petr Pánek
předseda sdružení